

SUR LE CONTEXTE DE DÉCOUVERTE DE LA PLASTIQUE ANTHROPOMORPHE
PRÉCUCUTENIENNE. LE CAS DE L'HABITAT DE ISAIIA (DÉP. DE IAȘI)

NICOLAE URSULESCU, FELIX ADRIAN TENCARIU
(Université de Iași)

Key words: Ancient Aeneolithic, Romania, Precucuteni Culture, Anthropomorphic Figurines, Archaeological Topography.

Résumé. *Les auteurs analysent quelques aspects de la plastique anthropomorphe trouvée à Isaiia (dép. de Iași) et concluent que le caractère utilitaire initial de cette plastique pouvait disparaître, mais le caractère sacré restait.*

Abstract. *The authors analyse some aspects of the anthropomorphic statuettes in Isaiia (Iași county) and conclude that the initial utilitary character of that type of plastique could disappear, but the sacred character remains.*

Rezumat. *Autorii analizează câteva aspecte ale plasticii antropomorfe de la Isaiia (jud. Iași), concluzionând că un caracter utilitar inițial al acestei plastici poate dispărea, nu însă și caracterul ei sacru.*

SOME OBSERVATIONS ON THE NEOLITHIC AND AENEOLITHIC ORNAMENTS IN THE
ROMANIAN AREA

SERGIU CONSTANTIN ENEA
(Université de Iași)

Key words: ornaments, neo-aeneolithic, Romania, prestige goods.

Résumé: *Les objets de parure, n'importe la période historique dans laquelle ils ont été confectionnés et étalés, ont eu la qualité d'attirer immédiatement l'attention. Dans ce texte, l'auteur s'est proposé d'inventarier les objets de parure néo-énéolithiques confectionnés en or, cuivre et autres matières, mais aussi de parler de leur fonctionnalité.*

Abstract: *The ornaments, irrespective of the historical period when they were made and displayed, had the role of incurring instantly the attention. In this text, the autor intended to make the repertoire of the neo-aeneolithic ornaments made in gold, copper and other materials and to analyse their function too.*

Rezumat: *Podoabele, indiferent de perioada istorică în care au fost confectionate și etalate, au avut darul să atragă imediat atenția. În textul de față, autorul și-a propus să repertorieze podoabele neo-eneolitice confectionate din aur, aramă și din alte materiale precum și să discute despre funcționalitatea acestora.*

UNE HACHE-MARTEAU NAVIFORME EN PIERRE DÉCOUVERTE À RECIA-VERBIA (COM.
DE DIMĂCHENI, DÉP. DE BOTOȘANI)

IOAN IGNAT
(Université de Iași)

Key words: Bronze Age, tumulus, battle hammer-axe, scepter, chief, warrior, craftsman.

Abstract: *This article presents a battle hammer-axe made in basalt, discovered fortuitous on the surface of a mound. The axe was chemically and mineralogical analysed. The artifact is considered to be an emblem of an important personage of a community of the Early Bronze Age, belonging to a chief, a warrior or a skilled craftsman in stone manufacturing, being perhaps deposited as funeral inventory in the mound.*

Résumé: On présente une hache-marteau naviforme en basalte trouvée par hasard à la surface d'un tertre. La hache bénéficie d'une analyse chimique et minéralogique. La pièce est considérée un emblème d'un personnage important au cadre d'une communauté de l'Âge du Bronze Ancien, appartenant à un chef, à un guerrier ou à un artisan doué dans le travail de la pierre, étant probablement déposée comme inventaire funéraire en tumulus.

Rezumat: Este prezentat un topor-ciocan naviform din bazalt, descoperit întâmplător la suprafața unei movile. Toporul a fost analizat din punct de vedere chimic și mineralogic. Piesa este considerată a fi o emblemă a unui personaj important din cadrul unei comunități a perioadei timpurii a Epocii Bronzului, aparținând unui lider, unui războinic sau unui meșter iscusit în prelucrarea pietrei. Toporul a fost depus probabil ca inventar funerar în tumul.

LA PLASTIQUE ZOOMORPHE ET ANTHROPOMORPHE DE L'HABITAT HALLSTATTIEN
ANCIEN DE SIRET
(DÉP. DE SUCEAVA)

ION MAREȘ, ATTILA LÁSZLÓ, BOGDAN NICULICĂ, MIRCEA IGNAT
(Université de Iași, Université de Suceava)

Key words: plastique zoomorphe, plastique anthropomorphe, Hallstatt ancien, civilisation de Gáva-Holihradý, Siret-Dealul Ruina.

Abstract. The authors present the excavations results from the fortified settlement of Siret-Dealul Ruina, belonging to the Gáva-Holihradý culture. They focus their analysis on the zoomorphic and anthropomorphic clay statuettes found during the excavations.

Résumé. Les auteurs présentent les résultats des fouilles dans le site de Siret-Dealul Ruina, appartenant à la civilisation de Gáva-Holihradý, en analysant les statuettes zoomorphes et anthropomorphes en terre cuite.

Rezumat. Autorii prezintă rezultatele săpăturilor arheologice din așezarea de la Siret-Dealul Ruina, aparținând culturii Gáva-Holihradý, concentrându-și analiza asupra statuetele de lut zoomorfe și antropomorfe descoperite.

LE MAÎTRE D'AXIOTTA, UN DIEU UNIVERSEL. POLYMORPHISME ET POLYONYMIE
IULIAN MOGA
(Université de Iași)

Key words : Mên, Axiotta, solar cults, polymorphism, polyonymy.

Résumé: En traitant le problème de la multiplicité des aspects syncrétiques de la divinité, cet article montre la persistance des deux types de phénomènes associés aux tendances syncrétiques de l'époque impériale à l'égard de Mên, le polymorphisme et la polyonymie, ce qui indique d'une part de nombreuses variantes locales de la divinité attestées en même temps, et d'une autre, la multitude des attributs destinés à enrichir les pouvoirs d'un dieu devenu universel.

Abstract: The author shows the persistence of two types of phenomena associated to the syncretic tendencies of Mên, polymorphism and polyonymy.

Rezumat: Autorul arată persistența, în epoca imperială, a două tipuri de fenomene asociate tendințelor sincretice privitoare la Mên: polimorfismul și polionimia.

L'ESPÉRANCE DE VIE ET LA STRUCTURE D'ÂGE DE LA POPULATION FÉMININE EN MÉSIE
INFÉRIEURE (IER- IIIE S. AP. J.-C.)

VALENTIN PIFTOR
(Université de Iași)

Key words: ancient demography, life expectancy, age structure, Moesia Inferior.

Résumé. *L'auteur calcule l'espérance de vie et la structure d'âge de la population en Mésie Inférieure aux premiers trois siècles de la ère chrétienne. Même si l'échantillonnage manque de représentativité, les personnages analysés étant plus aisés que le reste de la population, l'espérance de vie à la naissance reste assez basse.*

Abstract. *The author calculates the life expectancy and the age structure of female population in Moesia Inferior (1st-3rd c. A. D.). Even the analyzed cohort is composed mostly from generally wealthy women, life expectancy at birth is still precarious.*

Rezumat. *Autorul calculează speranța de viață și structura de vârstă a populației feminine din Moesia Inferior (sec. I-III p. Chr.). Chiar dacă eșantionul studiat este mai puțin reprezentativ, fiind compus din persoane înstărite, speranța de viață la naștere este totuși scăzută.*

L'ORIGINE DES AUGUSTAUX ET DE LEURS FAMILLES EN DACIE ROMAINE

LUCREȚIU MIHAILESCU-BÎRLIBA
(Université de Iași)

Key words: augustaux, Dacie romaine, population.

Résumé. *L'auteur essaye, par des tableaux prosopographique, de faire un état de question sur l'origine des augustaux et de leurs familles en Dacie romaine. La plupart des inscriptions ne peut pas fournir, malheureusement, des données certes sur leur origine, mais tous les augustaux mentionnés dans les inscriptions de Dacie proviennent de l'extérieur de la province. Seulement quelques enfants sont probablement nés en Dacie, vu leur âge très jeune au décès.*

Abstract. *The author tries to realize a study concerning the origin of the augustales and their families in Roman Dacia, using prosopographic tables. Unfortunately, the inscriptions cannot offer precise data on their origin, but all the augustales mentioned in the inscriptions come from outside the province. Only a few children are probably born in Dacia, judging after their young age at death.*

Rezumat. *Autorul încearcă, pe baza unor tabele prosopografice, să stabilească originea augustalilor și a familiilor lor din Dacia romană. Majoritatea inscripțiilor nu furnizează, din nefericire, date precise cu privire la această origine, dar e sigur că toți augustalii provin din afara provinciei. Doar câțiva copii sunt probabil născuți în Dacia, judecând după vârsta fragedă de la deces.*

SOME ASPECTS OF ILLYRIAN LIFE IN DACIA

EXHLALE DOBRUNA-SALIHU
(Archaeological Institute Priština)

Key words: Dacia, Illyrian emigration, epigraphic sources and necropolises, peregrine status, native traditions

Abstract. *On the basis of epigraphic sources (cerates, tombstone and monuments of cult) and archaeological (necropolises), the author treats some aspects of Illyrians in Dacia, pointing out the scale of emigration and level of Romanising, as well as the way of their life in general. From data of these sources, it comes out that Illyrians in this province, despite their social-economic achievements, appear to be quite traditional, respectively they preserved their identity, and this is in fact their main characteristic. This is seen in the preservation of elements of material culture, respecting the forms of autochthonous dwellings with forms of Illyrian governing, as well as elements of spiritual culture, what is noticed in the specific way of burials and bearing and respecting cults of autochthonous gods. Therefore, Illyrians that emigrated to this province present themselves as a specific element, different from the others.*

Résumé. *L'auteur parle de quelques aspects de vie quotidienne des Illyriens en Dacie, en partant des sources épigraphiques et archéologiques.*

Rezumat. *Autoarea tratează câteva aspecte ale vieții cotidiene ale illyrilor în Dacia romană, pe baza izvoarelor epigrafice și arheologice.*

NOUVELLES AMPHORES NORD-AFRICAINES, HISPANIKES ET ITALIQUES DÉCOUVERTES À TOMIS

DOREL PARASCHIV, CONSTANTIN BĂJENARU
(Institut des Recherches Éco-Muséales Tulcea, Musée de Constanța)

Key words: amphorae, Tomis, Italy, Africa, Spain, Roman commerce.

Abstract: *The authors present the principal imports of Roman amphorae in Tomis. They establish a typology and try to distinguish a chronology of these exchanges.*

Résumé: *Les auteurs présentent les principaux imports d'amphores à Tomis à l'époque romaine. Ils font une typologie de ces amphores et essayent d'établir une chronologie de ces échanges.*

Rezumat: *Autorii prezintă principalele importuri de amfore la Tomis în perioada romană. Ei realizează o tipologie a acestui tip de descoperire și încearcă să stabilească o cronologie a schimbului între Tomis, pe de o parte, Italia, Africa de Nord și Hispania, de cealaltă parte.*

HISTORICAL IMPLICATIONS OF THE ROMANIAN TERM BAN AS AN OLD GERMANISM

ADRIAN PORUCIUC
(Université de Iași)

Key words: (proto)-feudal title, Avars, Gepids, Goths, archaic customs, onomastic evidence.

Résumé: *L'auteur démontre l'inconsistance des opinions selon lesquelles (1) le terme hongrois bán est à l'origine d'une famille lexicale des langues sud-est européennes et (2) le terme aurait comme fondement le nom de Baian, khagan des Avars (VIe s.). En fait, on n'a pas observé jusqu'à présent que le terme roumain de ban et ses correspondants sud-est européens (avec des sens politiques et juridiques archaïques) s'expliquent aussi bien par l'ancienne langue germanique, ainsi comme leurs correspondants des langues romanes occidentales, et l'origine ancienne germanique de ceux derniers termes a été depuis longtemps établie.*

Rezumat: *Articolul de față, intitulat "Implicații istorice ale termenului românesc ban ca vechi germanism" demonstrează, în primul rând, lipsa de temei a opiniilor tradiționale potrivit cărora (1) termenul maghiar bán ar sta la originea unor întregi familii lexicale din limbile Europei sud-estice, iar (2) respectivul termen maghiar ar avea la bază numele lui Baian, khagan al avarilor (sec. VI). De fapt, în mod surprinzător, nu s-a observat până acum că românescul ban și corespondenții săi sud-est europeni (cu arhaice sensuri politico-juridice) se explică la fel de bine prin germanica veche ca și corespondenții lor din romanica vestică, iar originea veche germanică a celor din urmă a fost demult stabilită.*

PROBLÈMES ACTUELS DE L'ÉDITION ET DE L'INTERPRÉTATION DES DOCUMENTS ROUMAINS MÉDIO- ET NÉOLATINS

MIHAELA PARASCHIV
(Université de Iași)

Mots-clés: traduction, documents roumains médiolatins, documents roumains néolatins..

Abstract: *The author discusses some problems in the translation of Romanian medio- or neolatins documents, especially those cases which may produce confusions.*

Résumé: *L'auteur traite quelques problèmes de traduction des documents roumains médio- et néolatins, en discutant surtout les cas qui peuvent générer des confusions.*

Rezumat: *Autoarea tratează câteva probleme de traducere în documentele medio+ și neolatine românești, discutând mai ales acele cazuri care pot genera confuzie.*